

Repce szárormányosok elleni védekezés a klimatikus viszonyok változásának tükrében

Nagy Renáta

Növényvédelmi Szakmérnök Szakirányú Továbbképzési Szak levelező
Növényvédelmi Intézet

Belső témavezető: Dr. Marczali Zsolt Ferenc, egyetemi docens, Növényvédelmi tanszék

Vizsgálataim célja az volt, hogy a klímaváltozás okozta, évről évre változó, kiszámíthatatlan és melegrekordokat döntő időjárási környezetben megvizsgáljam a *Ceutorhynchus pallidactylus* és a *Ceutorhynchus napi* fajok kora tavaszi rajzásdinamikáját és a szükséges védekezési eljárások számát. Emellett vizsgáltam egy újonnan engedéllyel rendelkező, flupiradifuron hatóanyagú inszekticid hatékonyságát is, mely a korai felmelegedés okozta többszöri rovarölő szerek kezeléseinek közé hatékonyan beilleszthető. Összehasonlításképpen, más szerzők *Ceutorhynchus* fajokkal végzett vizsgálatait vettem alapul. Vizsgálataimat 2023 január és március hónapban végeztem el munkahelyemen, összesen 130,57 ha repce területen, melyek dél-nyugat Somogy vármegyében találhatók. Az utólagos terepszemlékre áprilisban került sor. Összesen négy repce tábla került bevonásra, melyek egymás mellett helyezkedtek el, így lokális környezeti tényezők, agrotechnikai és növényvédelmi műveleteik teljesen megegyeztek. Összesen 6 db sárga ragacslap és 3 db sárgatálat helyeztem ki, melyeket hetente két alkalommal ellenőriztem, illetve cseréltem. A meteorológiai adatokat a repcetáblákhoz legközelebb eső céges telepített meteorológiai állomás (Holfuy) naplójából nyertem ki (levegőhőmérséklet, csapadékmennyiség). A csapadék fogási száma és az adott napok délutáni átlaghőmérséklete között korrelációs analízist végeztem.

A *C. pallidactylus* és *C. napi* fajok rajzásintenzitását külön elemeztem. 2023 januárjában hosszú meleg időszakok alakultak ki, melyek hatására, a sárga ragacslap és tál csapadék fogásai alapján, megkezdődött a repceszár-ormányosok rajzása, repcébe történő betelepődése. A napi átlag 8°C feletti levegőhőmérséklet mellett az első hétben átlagosan 8 db *C. pallidactylus* egyedet fogtak a csapadék, *C. napi* ekkor még nem jelent meg. A meleg időszakot követő hirtelen hűvös és rendkívül csapadékos időjárás (102 mm januárban) félbeszakította a kártevők betelepülési hullámát. Az ormányosok azonban jelen voltak az állományban, így a következő tartós februári felmelegedéskor a csapadék fogásai meghaladták a kárküszöb értékét (átlagosan 23,4 db *C. pallidactylus* imágó, $r=0,87$), így a védekezés indokoltá vált. *C. napi* esetében a védekezés még nem volt indokolt, a fogott imágók száma nem érte el a védekezési küszöbértéket. A

flupiradifuron és deltametrin kombinációjú készítmény kijuttatásának köszönhetően, az elkövetkezendő 5 nap meleg időjárásában védettek voltak az állományok és a csapdák fogási eredményei 0 vagy ahhoz közeli értékeket mutattak. Február utolsó napjaiban viszont a léghőmérséklet csökkent, ami egyúttal vezethetett a repceszár-ormányosok további betelepülésének megszakításához és rajzásuk visszaeséséhez. Március második hetében szintén hirtelen felmelegedés volt tapasztalható, 4 nap délutáni átlagában 15,25°C hőmérséklettel, mely az esti órákban is 7,5°C körül alakult, így az átlagosan fogott 14 db *C. pallidactylus*, 2 db *C. napi* imágók mellett ($r=1$) a *B. aeneus* imágói is megjelentek (5 db/növény). A kezelést tau-fluvalinát hatóanyaggal végeztük. A későbbi növényvizsgálatok során csak az érési táplálkozás nyomait láttuk a repce száron és levéllyeleteken. Tojásrakás, lárvakártétel, szivacsos, üreges szár, jellegzetes „S” alakú görbület kárkép nem volt. A kora tavaszi hirtelen felmelegedő időszak, majd az ezt követő hirtelen lehűlések megszakították, vontatottá tették az imágók betelepülését. A kétszeri kezelés kellő védelmet nyújtott mindkét faj esetében és sikerült megakadályozni a tömeges tojásrakásukat, mely a vizsgált klimatikus viszonyok között piretroid készítményekkel nem nyújtott volna kellő védelmet. A jövőben a melegedő időjárás és az ormányos fajok fokozott kártételi nyomásával számolni kell, kiemelkedően fontos lesz a megfelelő rovarölőszerek alkalmazása és a védekezési időpontok megválasztása a saját üzemi előrejelzések, határszemplék alapján.